

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Directie Uitvoeringstaken
Arbeidsvoorwaardenwetgeving

EVALUATIE VEREISTEN ALGEMEEN VERBINDEND VERKLAARDE CAO-FONDSEN

(vorm)vereisten avv' de cao-fondsen en jaarverslagen boekjaar 2005

juni 2007

J. van Dongen

INHOUDSOPGAVE	BLZ.	
1	INLEIDING	1
2	JAARVERSLAGEN	
2.1	Toezending jaarverslagen boekjaar 2005	3
2.2	Verkenning jaarverslagen boekjaar 2005	3
2.2.1	Uitkomsten toets op vormvereisten jaarverslagen boekjaar 2005	3
2.2.2	Reacties cao-partijen onvolkomenheden vorm	4
2.2.3	Uitkomsten toets op inhoud jaarverslagen boekjaar 2005	4
2.2.4	Reacties cao-partijen onvolkomenheden inhoud	5
2.3	Ter inzage legging jaarverslagen	7
3	CONCLUSIE	9

1 INLEIDING

In collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) kunnen afspraken worden gemaakt over fondsvorming door middel van het heffen van een premie bij werkgevers en werknemers in de bedrijfstak. Deze bijdragen worden gebruikt voor doelen die de gehele bedrijfstak ten goede komen, zoals opleidingen, werkgelegenheid, arbeidsomstandigheden, onderzoek en voorlichting.

De achterliggende reden voor fondsvorming in cao's is dat daarmee collectieve goederen tot stand worden gebracht die individueel niet of minder eenvoudig en kostbaarder te realiseren zijn. Subsidieverzoekers, waaronder bijvoorbeeld werkgevers- en werknemersorganisaties, kunnen een bijdrage van het fonds krijgen voor activiteiten die zij verrichten in het kader van de doelstellingen van het fonds.

Cao-bepalingen betreffende fondsvorming moeten volgens de in het Toetsingskader Algemeen Verbindend Verklaring CAO-bepalingen (hierna: Toetsingskader AVV) vastgelegde beleidsregels aan een aantal vereisten voldoen om voor avv in aanmerking te komen.

Als gevolg van een wijziging van het Toetsingskader AVV is op 1 januari 2003 een aantal aanpassingen van de (vorm)vereisten voor het algemeen verbindend verklaren van cao-fondsen in werking getreden. Deze wijziging vloeide voort uit de toezegging van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer (TK, 2001-2002, 28000 XV, nr 10) het Toetsingskader AVV aan te passen zodat de transparantie van vooral de uitgaven van de cao-fondsen verder werd vergroot.

De minister van SZW is ten aanzien van de avv' de cao-fondsen geen toezichthouder (avv doet namelijk niet af aan het civielrechtelijke karakter van cao-bepalingen). Volgens de Wet AVV vindt de naleving van de toepassingspraktijk van avv' de cao-fondsen in de privaatrechtelijke sfeer plaats. Bij vermeend onrechtmatig handelen, kunnen de door avv-gebonden zelf hun zaak bepleiten en zonodig in laatste instantie een beroep doen op de civiele rechter.

Uit hoofde van avv en de belangen die met de fondsen zijn gemoeid worden alle jaarverslagen van avv' de cao-fondsen door de Directie UAW in globale zin gezien. Dit om te bekijken of deze in het licht van het bepaalde in de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV evidente vragen mochten oproepen. In dit verband is in het Toetsingskader AVV bepaald dat de avv van de fondsbepalingen kan worden ingetrokken, wanneer tijdens de looptijd van avv onomstotelijk blijkt dat niet aan de eisen wordt voldaan, het (financieel) verslag niet overeenkomstig de statutaire vereisten is ingericht of de bestedingen niet in overeenstemming zijn met het Toetsingskader.

Inmiddels heeft voor het vierde achtereenvolgende jaar een dergelijke verkenning plaatsgevonden. In 2005 waren er 175 avv' de cao-fondsen. Deze 175 cao-fondsen kunnen worden onderverdeeld in 96 ideële fondsen en 79 uitkeringsfondsen. Onder ideële fondsen worden sociale fondsen en opleidings- en ontwikkelingsfondsen verstaan. Cao-fondsen als aanvullingsfondsen en vakantiefondsen vallen onder de

noemer uitkeringsfondsen. In 2004 waren er 192 avv-besluiten van cao-fondsen. Deze daling is met name gelegen in een afname van het aantal avv' de VUT-regelingen.

De verkenning van de 175 toegezonden jaarverslagen is opgesplitst in een toets op vormvereisten en vervolgens een toets op inhoud. Onderstaand volgen de uitkomsten van de verkenning ten aanzien van de jaarverslagen over het boekjaar 2005 en wordt met betrekking tot een aantal aspecten in meer specifieke zin ingegaan op de mate waarin door cao-partijen en betrokken fondsbesturen aan de vereisten wordt voldaan.

2 JAARVERSLAGEN

2.1 Toezending jaarverslagen boekjaar 2005

Het Toetsingskader AVV vereist dat cao-partijen van in 2005 algemeen verbindend verklaarde cao-fondsen vóór 1 juli 2006 aan de Directie UAW het financieel jaarverslag over het boekjaar 2005 en de daarop betrekking hebbende accountantsverklaring toezenden. Betrokken cao-partijen zijn hierop geattendeerd via een gerichte mailing van 12 mei 2006. Van de 175 cao-fondsen met een jaarverslagverplichting hebben 166 fondsen het jaarverslag tijdig toegestuurd (95%). Bij de toezending van het jaarverslag over het boekjaar 2004 hadden 166 van de in totaal 192 jaarverslagplichtigen het jaarverslag vóór 1 juli toegestuurd (86%).

Bij brief van 6 juli 2006 zijn de cao-partijen die het jaarverslag niet hadden toegezonden gerappelleerd om vóór 1 augustus 2006 alsnog het jaarverslag toe te sturen. Daarbij is het recht voorbehouden, bij het in gebreke blijven, een eventueel nieuw avv-verzoek van de betrokken fonds-cao niet in behandeling te nemen of ingeval van een inmiddels aanhangig avv-verzoek van de betrokken fonds-cao, niet tot besluitvorming over te gaan. Na 1 augustus waren er nog 3 cao-fondsen die niet afdoende hadden gereageerd. Deze fondsen hebben in de tweede week van augustus alsnog het jaarverslag toegezonden.

2.2 Verkenning jaarverslagen boekjaar 2005

Zoals eerder opgemerkt worden - uit hoofde van avv en de belangen die met de fondsen zijn gemoeid - alle ontvangen jaarverslagen door de Directie UAW in globale zin bezien. Dit om te bekijken of deze in het licht van het bepaalde in de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV evidente vragen mochten oproepen. Deze verkenning van de toegezonden jaarverslagen is opgesplitst in een toets op vormvereisten en vervolgens een toets op inhoud. Eerst nadat de jaarverslagen volledig voldoen aan de vormvereisten volgt de aan de Wet AVV en het Toetsingskader AVV gerelateerde globale inhoudelijke toets.

2.2.1 *Uitkomsten toets op vormvereisten jaarverslagen boekjaar 2005*

De toets op vorm heeft zich gericht op de volgende vereisten:

1. het jaarverslag moet zijn ingericht naar de in de statuten opgenomen bestedingsdoelen;
2. uit de accountantsverklaring moet blijken dat de uitgaven conform de in de statuten opgenomen bestedingsdoelen zijn gedaan;
3. de verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen moeten zijn ingericht naar de in de statuten opgenomen bestedingsdoelen;
4. de verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen moeten bij het jaarverslag zijn gevoegd.

Alle 175 ontvangen jaarverslagen zijn getoetst op de vorengenoemde vormvereisten. Uit tabel 1 kan worden geconcludeerd dat nagenoeg alle jaarverslagen in eerste aanleg aan de vormvereisten (93%) voldoen.

Uitgesplitst naar type cao-fonds voldeden van de 96 ideële fondsen 12 fondsen in eerste aanleg niet aan één of meer vormvereisten en van de 79 uitkeringsfondsen 1.

Tabel 1 Overzicht uitkomsten toets op vormvereisten, boekjaar 2005

	Aantal	Aandeel	Vergelijking 2004
Aantal correcte jaarverslagen	162	93%	53%
Aantal niet correcte jaarverslagen	13	7%*	47%**
<i>Waarvan:</i>			
<i>Jaarverslag niet ingericht naar bestedingsdoelen</i>	0	0%	15%
<i>Accountantsverklaring: blijkt niet dat uitgaven conform bestedingdoelen zijn gedaan</i>	8	5%	33%
<i>Verantwoordingen niet ingericht naar bestedingsdoelen</i>	0	0%	7%
<i>Verantwoordingen niet bijgevoegd bij de jaarverslagen</i>	5	3%	23%
Totaal aantal jaarverslagen	175	100%	100%

* Vanwege afrondingsverschillen telt de onderverdeling niet op tot het totaal

** De onderverdeling telt niet op tot het totaal omdat 1 jaarverslag meerdere onvolkomenheden kan bevatten.

2.2.2 Reacties cao-partijen onvolkomenheden vorm

Alle 13 cao-fondsen waarbij één of meerdere onvolkomenheden zijn geconstateerd zijn hier per brief op gewezen met het verzoek dit recht te zetten en de aanvullingen op het jaarverslag vóór 1 september 2006 toe te zenden.

Van de 13 aangeschreven cao-fondsen hebben 5 fondsen niet binnen de gestelde termijn (toereikend) gereageerd. Deze cao-fondsen zijn in de eerste week van september schriftelijk in gebreke gesteld, waarbij zij tot 22 september 2006 in de gelegenheid zijn gesteld de geconstateerde onvolkomenheden alsnog recht te zetten. Van de 5 cao-fondsen hebben 4 fondsen binnen de gestelde termijn toereikend gereageerd en aan 1 fonds is desgevraagd nog enig uitstel verleend. Op 5 oktober 2006 heeft ook dit fonds een toereikende reactie gegeven.

2.2.3 Uitkomsten toets op inhoud jaarverslagen boekjaar 2005

De toets op inhoud heeft zich gericht op:

1. incompleetheid van de bijgevoegde verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen na controle van de winst- en verliesrekening;
2. onvolkomenheden in de manier van verantwoorden van subsidieontvangende instellingen;
3. voorbehoud van de accountant in verband met het afgeven van een accountantsverklaring waaruit blijkt dat de uitgaven conform de in de statuten opgenomen bestedingsdoelen zijn gedaan;

4. uitgaven die kennelijk in strijd zijn met de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV;
5. indien relevant een vergelijking met geconstateerde inhoudelijke bevindingen bij eerdere jaarverslagen en of in het jaarverslag 2005 hiermee rekening is gehouden.

Alle 175 ontvangen jaarverslagen over het boekjaar 2005 zijn in globale zin bekeken op bovengenoemde punten. Dit om te bezien of deze in het licht van het bepaalde in de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV evidente vragen mochten oproepen.

Uit tabel 2 blijkt dat het aantal jaarverslagen waarbij schriftelijk aan cao-partijen een reactie is gevraagd op één of meerdere inhoudelijke bevindingen is afgenomen.

Daarentegen is het aantal toelichtende vragen nagenoeg gelijk gebleven. Gebleken is dat met een adequatere toelichting in het jaarverslag dergelijke vragen veelal kunnen worden voorkomen.

Uitgesplitst naar type cao-fonds zijn 22 van de 96 ideële fondsen aangeschreven en van de 79 uitkeringsfondsen 8.

Tabel 2 Overzicht uitkomsten toets op inhoud, boekjaar 2005

	Aantal	Aandeel	Vergelijking 2004
Aantal correcte jaarverslagen	145	83%	80%
Aantal niet correcte jaarverslagen	30*	17%*	20%*
<i>Waarvan:</i>			
<i>Verantwoordingen incompleet</i>	14	8%	11%
<i>Onvolkomenheden verantwoording</i>	5	3%	2%
<i>Voorbehoud accountant</i>	9	5%	6%
<i>Strijd met Wet AVV en/of Toetsingskader AVV</i>	16	9%	3%
<i>Geen rekening gehouden met eerdere constatering</i>	4	2%	1%
Totaal aantal jaarverslagen	175	100%	100%

* De ondervdeling telt niet op tot het totaal omdat 1 jaarverslag meerdere onvolkomenheden kan bevatten.

2.2.4 Reacties cao-partijen onvolkomenheden inhoud

In eerste instantie zijn de 30 cao-fondsen aangeschreven met het verzoek om een reactie op één of meerdere evidente inhoudelijke bevindingen. Door 27 cao-fondsen is daarop op toereikende wijze gereageerd. Bij brief van 6 februari 2007 zijn de 3 cao-fondsen die nog niet hadden gereageerd, gemaand dit alsnog vóór 14 februari 2007 te doen. Van deze 3 cao-fondsen heeft 1 fonds binnen de gestelde termijn een afdoende reactie gegeven en aan 2 fondsen is desgevraagd uitstel verleend. Op 16 maart respectievelijk 3 april 2007 hebben ook deze cao-fondsen een afdoende reactie gegeven.

- **Verantwoordingen incompleet**

Het merendeel van de geconstateerde inhoudelijke bevindingen had betrekking op het ontbreken van verantwoordingen van subsidieontvangende instellingen.

Uit de winst- en verliesrekening blijken de uitgaven van het fonds. Indien er uitgaven aan derden zijn gedaan waarvan geen verantwoordingen aanwezig waren, is het fonds verzocht van deze posten – indien er sprake is van subsidieverstrekking, wat

niet direct uit de jaarrekening kan worden afgeleid – alsnog de gespecificeerde verantwoordingen toe te sturen. De reacties van de 14 cao-fondsen hebben tot de volgende conclusies geleid:

- In 3 gevallen bleek er geen sprake te zijn van subsidieverstrekking;
- in 1 geval betrof het een uitbetaling van een in een eerder boekjaar toegekende en verantwoorde subsidie;
- in 9 gevallen zijn de ontbrekende verantwoordingen alsnog toegestuurd. In 5 van deze 9 gevallen is vervolgens geconstateerd dat de verantwoording dateert van ná de accountantsverklaring bij de jaarrekening van het fonds. Naar aanleiding hiervan zijn betrokken partijen schriftelijk gewezen op de primaire bestuursverantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat de accountant zich bij de beoordeling van het financiële jaarverslag kan baseren op alle bij de jaarrekening behorende verantwoordingen;
- in 1 geval heeft het fonds toegezegd na afronding van het meerjarige project in 2007 een eindverantwoording over te leggen, welke verantwoording bij een volgend jaarverslag zal worden gevoegd.

- **Onvolkomenheden verantwoording**

In die gevallen waarbij sprake was van onvolkomenheden in de manier van verantwoorden van subsidieontvangende instellingen, is door één of meerdere subsidieontvangende instellingen een (aanzienlijk) lager bedrag verantwoord dan volgens het jaarverslag aan subsidie is verstrekt. De reacties van de 5 cao-fondsen hebben tot de volgende conclusies geleid:

- In 1 geval is alsnog een aanvullende verantwoording toegestuurd;
- in 1 geval is het niet verantwoorde subsidiebedrag teruggevorderd;
- in 1 geval is het niet verantwoorde subsidiebedrag verrekend met de subsidietoekenning voor 2006;
- in 1 geval betrof het een uitbetaling van een in een eerder boekjaar toegekende en verantwoorde subsidie;
- in 1 geval bleek de subsidie pas in 2006 te worden uitbetaald en verantwoord.

- **Voorbehoud accountant**

Bij 9 jaarrekeningen heeft de accountant een voorbehoud gemaakt vanwege verantwoordingen die ontbreken of die niet het volledige subsidiebedrag omvatten. In 1 geval is aangegeven dat onvoldoende zekerheid kan worden gegeven omtrent de juistheid van de onderverdeling van de lasten over de bestedingsdoelen. De 9 cao-fondsen zijn verzocht aan te geven welke gepaste maatregelen er inmiddels zijn of worden genomen naar aanleiding van dit voorbehoud. Omdat in feite sprake is van een handelen dat strijdig is met de vormvereisten avv zijn de betrokken partijen er schriftelijk op gewezen dat er - mede gelet op de reactie - vanuit wordt gegaan dat deze maatregelen ertoe leiden dat in de toekomst een voorbehoud niet langer aan de orde zal zijn.

- **Strijd met Wet AVV en/of Toetsingskader AVV**

Onder uitgaven die kennelijk in strijd zijn met de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV vallen onder andere de financiering van het eigenlijke cao-overleg (5 x geconstateerd) dat uitdrukkelijk in het Toetsingskader AVV is uitgezonderd van de bestedingsdoelen die voor avv in aanmerking komen. Een ander voorbeeld is de

financiering van ledenbladen (1 x geconstateerd), hetgeen niet is toegestaan omdat volgens de Wet AVV geen onderscheid mag worden gemaakt tussen georganiseerden en ongeorganiseerden. Ook internationale projecten (1 x geconstateerd) kunnen in beginsel niet gefinancierd worden wanneer zij geen betrekking hebben op de arbeidsverhouding tussen werkgevers en werknemers in de bedrijfstak, maar op daarbuiten staande derden.

De reacties van de 14 cao-fondsen (met in totaal 16 onvolkomenheden) hebben tot de volgende conclusies geleid:

- In 12 gevallen bleken de uitgaven, die in eerste instantie volgens de omschrijving in de jaarrekening buiten de volgens het Toetsingskader AVV te financieren activiteiten leken te vallen, na een nadere uitleg van cao-partijen niet in strijd te zijn met de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV;
- in 1 geval is de subsidie teruggevorderd;
- in 1 geval is gebleken van financiering van de voorbereiding van het eigenlijke cao-overleg. Het ligt niet in de rede dergelijke kosten uit een avv'd fonds te financieren omdat ook het eigenlijke cao-overleg niet voor financiering in aanmerking komt. Dit is aan het betrokken fonds medegedeeld. Om misverstanden hierover te voorkomen is de praktische handreiking over fondsbepalingen op de website (www.cao.szw.nl) inmiddels verduidelijkt;
- in 2 gevallen bleek het fonds met het overhevelen van gelden naar andere stichtingen, in strijd met de Wet AVV c.q. het Toetsingskader AVV te hebben gehandeld. Hierop heeft 1 fonds gepaste maatregelen getroffen. Bij het andere fonds heeft deze constatering uiteindelijk geleid tot intrekking van het lopende avv-besluit.

- **Geen rekening gehouden met eerdere constatering**

Aan 4 cao-fondsen is een reactie gevraagd over inhoudelijke bevindingen, die ook reeds in eerdere jaarverslagen zijn geconstateerd. Evenals voorheen hebben zij toereikend gereageerd. Deze fondsen zijn er schriftelijk op gewezen dat er – mede gelet op hun reactie - vanuit wordt gegaan dat betrokken partijen zodanige maatregelen treffen dat in de toekomst de inhoudelijke bevindingen niet langer aan de orde zullen zijn. Om te benadrukken dat het van belang is rekening te houden met reeds eerder geconstateerde bevindingen en deze ook mee te nemen bij het opstellen van toekomstige jaarverslagen, heeft ook een gesprek met de betrokken partijen plaatsgevonden.

2.3 Ter inzage legging jaarverslagen

Volledigheidshalve wordt hierbij nog opgemerkt dat in het Toetsingskader AVV is vastgelegd dat in de statuten of reglementen van cao-fondsen moet zijn voorgeschreven dat het jaarverslag en de accountantsverklaring voor bij het fonds betrokken werkgevers en werknemers worden neergelegd ten kantore van het fonds en op een of meer door de minister van SZW aan te wijzen plaatsen. Verder moet in de statuten of reglementen zijn opgenomen dat het jaarverslag en de accountantsverklaring op aanvraag aan de bij het fonds betrokken werkgevers en werknemers worden toegezonden (eventueel tegen betaling van de daaraan verbonden kosten).

Van de algemeen verbindend verklaarde cao-fondsen liggen de jaarverslagen vanaf boekjaar 2002 met de bijbehorende accountantsverklaringen voor een ieder ter inzage bij het Ministerie van SZW (Directie UAW). De ontvangen jaarverslagen die compleet zijn, worden vermeld op de website van de Directie UAW (www.cao.szw.nl).

Evenals in voorgaande jaren is ook dit jaar in beperkte mate gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot inzage. In één geval heeft dit geleid tot nadere vragen aan de Directie UAW, die daarop het betrokken jaarverslag nogmaals heeft bekeken. In dat verband is het cao-fonds in kwestie om een nadere specificatie van een verantwoording gevraagd en om een toelichting op specifieke uitgavenposten. Een nadere specificatie is overgelegd en de toelichting heeft niet tot verdere maatregelen geleid.

3 CONCLUSIE

Gelet op de nagenoeg 100%-score bij de vormvereisten kan worden geconcludeerd dat door de fondsen inmiddels op een welhaast optimale wijze invulling wordt gegeven aan deze vereisten. Daarentegen is het aantal toelichtende vragen bij de inhoudelijke toets nagenoeg gelijk gebleven. Gebleken is dat een adequatere toelichting in het jaarverslag dergelijke vragen kan voorkomen. Met name toelichtende vragen ten aanzien van kostenposten welke mogelijk in strijd zijn met de Wet AVV en/of het Toetsingskader AVV en vragen in verband met onduidelijkheid omtrent subsidieverstrekking kunnen door een meer specifieke toelichting in het jaarverslag worden voorkomen.

Op een voorlichtingsbijeenkomst van de Directie UAW op 25 januari 2007 en in een mailing van 20 april 2007 voor de jaarverslagplichtigen over het boekjaar 2006, is hiervoor dan ook expliciet de aandacht gevraagd.

Mede gelet op deze wijze van voorlichting mag worden verwacht dat met ingang van het verslagjaar 2006 het aantal toelichtende vragen bij de inhoudelijke toets zal afnemen. Hierdoor kan ook de procesmatige afwikkeling van de verkenning worden bespoedigd.

In vergelijking met de jaarverslagen over voorgaande jaren kan worden vastgesteld dat de inzichtelijkheid van de jaarverslagen aanzienlijk is verbeterd. Die zou nog verder geoptimaliseerd kunnen worden door meer specifieke toelichtingen bij de jaarstukken op te nemen. Hierover wordt waar nodig met de betrokken cao-fondsen gecommuniceerd.